

ne ar sawu apkahrni, druhmas domas winu moza, nerettas leekas nela nejuhtam, ir weenaldfigs pret wifū pafauli. Lihds ar to pahrgrosas un samaitajas dsehraja juhtas us zitu puši, t. i. wiſs, las zehlaks, augstaks, finalaks, tas nosuhd un zilwels top weenmehr rupjaks un svehrigaks. Behlakas juhtas pahrwehrschas semalaks, weenlahrschakas juhtas, ta peemehtam preeka weetā ronas weenlahrscha jautriba, goda un paschapinas weetā naht lepnumis un uspuhtiba. Mihlestiba, dwehselu faslana waj nu pawisam nosuhd waj pahrwehrschas ziniflaks, reebigaks parahbibaks. Baisu un launa weetā ronas ustranlums un fajukschana, dusmu weetā zekas svehrigas naida juhtas u. t. t.

Dsehraju fotografijas peerahda, ta wišas ſche minetās ralstura mainas atstahi pehdas uſ zilwela gihmja pan- teem. No ta redsam, ta ſchis mainas naw wiſ ahtri pahrejochas, bet pastahwigas, ne iſdſehſchamas, ne pah- labojoamas. Dſerſchanas ſekas parahdas ſewiſchki pee ta faulteem ironiskeem dſehrajeem, kuri blandas un trinas pa ſchenkeem, naſts patverſmem un zitām weetam. Weegli nogiſt, zil kaitigi ſhee uſ muhſchu pasuduschi degwiha upuri winu tuvalai aplahrtnei un wiſat ſabeeſribai. Bet atteegotees uſ tautſaimneegibu laitē mums wiſwairak tas, ta dſerſchanas lahre laupa dauds miljoneem lauku un pil- ſehtu eedſihwotajeem kā paradigmū, ta ari preeku uſ kahrti- tigu darbu! Bil leeli ſaudejumi gan nezelas no tam wiſai valſtij! Fiziologijas likums mahza, ta pehz kahrti- gā paraditas atpuhtas deenās, — fwehtdeenās, zilwels juhtas ſewiſchki ſpehzigs, jautris, paſchapsinigs un lahro pehz jauna darba. Bet ko mehs redsam pehz atpuhtas deenās, kura paradita ſchuhpojot? Kas gan nevaſiſt ari pee mums labi paſihſtamo wahrdū „ſilā mandaga“ ar wiſam wiņas pagitam, nelahgo duhſchu, nepatiſchānu ſtrahdat u. t. t.? Alkohols ta tab ir ari meera un atpuhtas fwehtigo ſeku laupitajs un iſnihzina kahrtigo dſihwes pamatu, darba un atpuhtas — ſaſlanu.

Agrak domaja un bija pahlreezinati, ka alkoholam, masâ mehrâ bauditam, efot usbudinoschais un spehjinoschais ihpaschibas, bet pehdigeer pehtijumi peerahdijuschi, la tas now wis ta. Profesori Bunge, Krepelins un Schmiedebergs sala, la „alkohols efot gifts, kura nospreedoschais, eespaids parahdotees us nerweem iau pašchâ wina eekemfchanas sahkumâ.“ Profesoram Krepelinam isbewees sawâ psikologiskû kabinetâ ar fewischku smalku aparatu valihdsibu peerahdit, la alkohola darbiba weenmehr un wisâs gadijumâs weenada: proti winsch lawe un aistura prahha spehlu darbibu; kas atteezas us lustibu, tad to winsch no eefahkuma gan pa-ahtrina, bet tad aptura un lawe.“

Gewehrojami buhtu ari Dr. Smita pehtijumi, kure peerahdi ja, ta pat tahda alkohola leetoschana, kure mehds turet par foti mehrenu, t. i. 40—80 gramu (apm. 3—6 lites) deenda un pee tam alkohols wehl stipri atschlauditä weidä un ne us reissi eenemts, ta ari tas pamafina nesen fasneeg-tus garigu prahha wingrinajumu panahlumus un spehju. Bet kad weenu deenu alkoholu atkal neleeto, tad gara spehja atkal eeronas, ar wahrdu faktor eeronotees normala fahrtiba un warot wingrinatees atkal tahkal. Kad faktor alkoholu no jauna leekot, tad suhdot netik ween panahlku garigu puhliu augki, bet teelot nomohlta ari tahlaka garigas wingrinachandas spehja, jeb ar ziteem wahrdeem: schahda

isgl̄htiba zauri manama, jo droschi un peeklahjigi winsch usluhds jupi pee sevis apsehstrees un, kā ihsts dschentelmens, peedahwā winam wiñnu pehz feno Greelu eeraſchas. Tilai ſchaubos, waj klaht peemaitsitais medus jupjam buhs labi ſmelejis. Dſejneels ir ari atſlahts un nemelo wiſ, kā zitās tautas dſeefmās, peem: „Si h d a tihkis, ſelt a laiva, fu d r a b i n a ſehgelites“, het atſihſtas taifni, kā wina biferis ir tilai „ſeltits“.

Peħiż tħeschħas no augħċha minet-ħam dsejfman Jupis ir-jau halixiż plahnprahtig. Käa winsħi ppej schħas gara flimħabha nazixi, waqt no leela wezuma, waqt ar-Beħrklons winu jau buhx taħbiex agrak fatramdijis, jeb taħbiex negodixx zil-wieħiex winam par sittpu eebelsiż ar-pihla dscha rungu par galu, — to weħi muhsu mitologji naw isidibinajuschi. Bet saliż ir-tas, ta-jupis atsmuħi it-tin ta-safużiż projam un u sħieħiż debbebiż, nemha nejhgħadni, ta-winsħi ta-k newar istilti bej-għażiż u mätses, tas-dabużiżi tilkai wira s-sor. Par-welti dsejnekk winam weħi nosaujas paħaq, tas-nuwinam waqt sejjeh-schot sejjem kreefha (puhrus) un tas-dos-schot baxtaq aqvitina? Baram domatees, tas-ia par-bekka, ta-Beħrklons weħi wahjiprahtigo „Jupi ti i l-għidha, — Lihha eeġġiha semiteli.“ Jupis lai lam buhx biżżejjix no d'sellex, zitadi winsħi taħbi xieni nebuhtu isturejji. Skahde tiegħi, ta-schiex bresmigħiars far-ċċi, tas-pirmino un-pehdejo reiħi nahl pafanu prekejha, naw minn-nu tuwa fu-paħiżi. Weżu weżja dsejfma ppremin to tilk pirmi ġu puse, tamehr otrā puse bes taħbiex tuvala salara u sħieħiż parahħas jupia kumelini, kuri attal ir-riħx prah, ta-silbes truħluma deħi prot „sweegħi e e s“, lai neapbdahwinati dsejfminekki ar-wineem brihwati wareru riħloġees.

Tad wehl pirmā bseesmā jupis ir nosaults par deewu, tas tuhlia aifrahda us wiltojumu. Deews' jeb deeweete, lä nomina appellativa, muhsu foliorā pawisam nenahf preeskħā; Pehrlons tur teel faults Pitol Pehrlons, Laima — Laima, Uhfinsch — Uhfinsch, Deewinsch — Deewinsch

persona saudē 8 un wairak deenu laikā sawu garigās attihstibas spehju un patura weenigi tik sawu ikdeenischko, parasto darba spehju, kura ari suhb, tad alkohola baudišchanu turpina. Os scheem pehtijumeem war smelt ari seloscho mahzibu: strahdneels, kusch puhleees kaut kurā darba laulā weselu nedelu no weetas, spehjis pa to laiku papildinat sawu aplehribu, sawu rolu isweizibu, wina azis jau reds bes mehrischanas wajadfigo leetu garumu un platumu, prahbs mahs rihkotees wina darba laulā ar dauds leelakām fēmem. Kad nu svehtdeena tiktu palaista meerigā atpuhtā ween, tad wiſa ſchi eewingrinaschanas paliku un nahktu strahdneekam pat labu, bet — tikklihs svehtdeenu noschuhippo, tad jau ari pierdeenā nelas wairs ta newedas: alkohols wiſu spehju laupijs — un strahdneelam jaſahl atlal no jauna.

Kad pee wiſa ta peebilstam, ka pebz ofizieläm ſinam Kreewijā bīja 1886. un 1887. g. ſtarb 100 peepescheem nahwes gabijumeem 25 proz. tahdu, kuit peerahdits, ka tee zehlufchees no paħrleegiġas dserfchanas, tad speħfim gan nogist, zik leels taunums zelas walstij, fabeedribai, għimenei, mums wiſeem no schis breesmigas feħrgas, kura nebuhtu maſal aplarojama neħla wiſas zitħas feħrgas, peemehram mehris, tolera, spitaliba, dilonis, jo p o s t u schuhypiba ne-

A. W.

Par spitalibas jautojumū.

No Dr. S. Meyer.

Spitalibas lehnā, bet pastahwigā isplatischanās Baltijas gubernās speesch muhs wiſus peegreest nopeetu wehrību ūchāl bihstamai, neidseedejamai ūlimbai un iſſinat ūhdseltus, kā no winas iſſargatees un tāhdejads winu wiſlabali aplarot. Wahzu wirſehtaba ahrīts Dr. M. Kirchners un walsispađomneels Dr. Küblers uſturejās nesen Kreewijsā un wahza ſawas waldbas uſdewumā pēr munis ſinas par spitalibu. Iſ no wineem iſdotās grahmatas paſneedſam zeen. lākſtajeem pēhž „Dūna = Zeitungas“ ſekloſcho: „Tad spitalibas isplatischanu Kreewijsā apſihmē uſ tāhrtes ūrahſam, tad wiſpirms ūriht ažiš Widſeme kā w i ūt u m ūch a ūt a ūt, t. i. wiſwairal no spitalibas ūertais apgaſabs. No 1888. lihds 1892. gadam ūche ūafkaititi 209 ūptaliго. Tad naht Kubanas apgaſabs un Vefarabija ar 100 lihds 200 ūlimneekem, tāhlač Aſtrakanas; ūkate-riņoſlawas un Kurſemes gubernas ar 51 lihds 100 ūlimneekem u. t. t.

Pilnigi no spitalibas swabadas leekas buht tikai nedaudjas gubernos. Iis augschā minetas kahrtes winas spihd sā baltas fassinas. Pee schahdeem laimigeem apividēem peeder: Tulas, Tambowas, Pensas, Simbirfias, Nowgorodas, Arkangelskas un Wilnas gubernas. Kad isdariitu nopeetnu un pamatigu spitaligo rewiſſju wiſa walsti, tad kahrtē bilde gan bes schaubam mainitos, t. i. useetu spitalibu warbuht ari tahdās weetās, kur ne domat nedomaja to atraſt.

aprīkis no fehrgas swabads. Kursemē spitaliba wairak isplatita Wentspils, Talsu, Tukuma, Grobinas un Bauskas aprīkōs: 6—50 slimneelu satrā pehj 1896. g. slaitischanas. Pawīsam swabadi leekas buht tiskat Jaunjelgawas un Ilūstres aprīki. — Uz Sāmu salas un Igaunijā ir 6—50 spitalibas atgadījumu. Widsemē zeltas jau pēzas spitalnizas (leprosorijas) un Kursemē trihs. Pawīsam Baltijas gubernās buhs iahdi 600 lihds 700 spitaligo. Tadehk neween pilsehtam un beedribam, bet ari privatpersonam newajadsetu peekust zīhā pret sāo fehru. Berams ī ari Augstlā Waldiba sħai finā nahlē palihgā.

Par spitalibu un winas aplakoschanu istekluses nesen Berlinē natureitā spitalibas konferenze pehz sawas pehdejās sehdes protokola schahdejadi: „Konferenze ussfata par spitalibas zehleju tā faulto spitalibas bazilu Bacillus leprae, kutsch medizinal jau sahdi 25 gadi pasihstams jaur Hansenā un Neisera pehtijumeem. Apstahlti, sem kureem schee spitalibas dihgiti — bazili aug un atihstas, naw wehl ispeh-titi, ari winu eekuhfchana zilveska meefäs naw wehl pilnigi sinama. Pehz konferenzes lozestu pahreelzibas ar spitalibu faslimist tilai zilwelki. Par bazilu atschhirschchanos, atdalschanos no kermera — fewischki no deguna un mutes glotahdinam — isdaritti dauds pehtijumu, kureu panahatumu sinatnisla apstrahdaschana foti wehlejama. — Bet scheem, tihri sinatniskeem jautajumeem stahdams pretim falks, kuram foti praktisla nosihme, tas ir tas, ka spitaliba atsihta par lipigu slimibu. Katris ar spitalibu faslimis zilwels bishstams sawai aplahrtnei. Jo ilgali un jo tuvak slimais sawā aplahrtne paleek, jo wairak jabihstas, ka wina slimiba peelips ziteem, fewischki tur, kur wisbahri apstahlti buhs wefelibas lopschanas sīnā nepeeteekoschi. Tā tad fewischki strahdneeku un semaku sahrtu aprindās spitaligais war atnest dauds posta. Bet naw ari noleedsams, ka slimibas peelipschana manita wairakkahrt starp turigo aprindu personam. — Domas, ka slimiba zekas ari jaur eedsimfchanu, saude arween wairak sawus peektitejus.

Gewehrojot to, ka slimibu lihds schim wehl naw isde-wees isahrstet, ka wina lipiga, ka zaur winu jekas fabeed-ribai dauds faumuma, konferenze tura slimneelu isoleschanu (pilnigu atschkirschanu no wefeleem) par weenigi eeteizamo un praktiskalo lihdjelli winu (spitalib) aplarot, fewischli tur, kur spitaliba eeradusēs leelaka mehrā un peenehmuse epidemiju rastluru. Štis konferences domas apsliprina Norwegija, kurā ewesta spitaligo eeveetoschana spitalnizās (leprosorijās) ari pret winu gribu."

Kas atteesas us pehdejo apstahli, tad tas teesham no leela swara, jo pee mums atgadas gandrihs waj ildeenas, ka spitaligee atstahj leprosorijas un blandas aplahet, jo leprosoriju waldem naw teeſiba paturet winus tur pret winu paſchu gribu. Ta peemehram „Приб. Лист.“ ralsta, ka Rigā sehdejis laħds spitaligais nesen us apsuhdseto fola un tizis teesats par pišķu sagħanu us tirkus. Teeja ne-snajuse, ko ar winu eefahst, jo turet to ar ziteem zeetum-neeleem lopu — bailiga leeta. — Herams, la drihsu mäschis jautajums tils nokahrtois litumu došchanas zelā. Scho rindinu noluhts bijo darit zeen. Iaſtajus atlal reiſi usmanigus us brefsmam, las zekas no spitalibas. Sargees pais, tad ari Deewi tevi fargas!

Lautenbachs domä, ta jupis esot zehlees no wahrd „upe“, kas daschöös dialektöös teelot ari isrunata „jupe“. Bet nu weena dialektia sonetila jau neder tuhlin preelsch wifas walodas. Pat to peenemot mehs wehl newaram sagit, ta „jupis“ ir zehlees no wahrd „jupe“. Pehj slanu likumeem muhsu wahrds „waloda“ faktiht ari ar Leischu „walanda“ — slunda, bet nosihmes ir tik sawadas, ta mehs wiinu newaram wis salihdsnat. Lai gan jupja wahrds esot zehlees no upes, tomehr pats winsch esot gaisa un mahkonu deevs. Bet ta mehs no reem peemehram redsam, tad dseefmu sazeretajs gan laikam nemas nebuhs dsirdejis pat meteorologu teoriju. Bitadi winsch wisadā siāc sawas dseefmas buhtu eerthlojis pehj teorijas pagē-

Bruneneels attal jupi atrod dwehfseli, un proti tahdu dwehfseli, las no faussemes gareem-wakeem efot uswirfijuses it lä yee mahkoneem — debesim, bet tomeht wehl wina (jupia) wara efot aprobeschota, wina attihstiba tikuft paschâ lehkuumâ onspesito un iuriä ifnachtaas nar malnu.

Wisu pahrlelot mehs paleekam pee tas paſčas ag-
ralas nosihmes, ka jupis ir tas pats wezais faunais garb
— jupis un newis upe, mahlonis, deewis jeb dwehſele.
Taifni te mehs wiſlabati redsam, zil nepareijsas ir abas
weenpuſgās teorijas, pebz turām teik iſtultotas deefin
lahdas pirmatnejas idejas no tihſchi wiltotām muſkigām
deefsmam, kuru ſazeretajs ir tilai gribejis eewest jaunu
deewu muhſtu Olimpā, pee lam wiſch ne ſapnot now ſap-
nojis par lahdām teorijām.

No Bruneneeka raksta man deemschehl nebija dabujams 29. numurs, bet domaju, ka peeteek ari ar scheem peemeheem. Tagadejee mitologi uskataa animismu par galigt apgahstu, un ta la Bruneneeks ne-eet tahlaku par schas paschas teorijas robesham, tad nedomaju, ka taisni 29. numurs buhtu hiiis varamaticoeks par ziteem.

Unimisma webstūriagās iedzīvotums vienīgi atgādīt meteo-

pretineekem — atpakačwilzejeem. — Tä ka beedribai
naw paščai sawu telpu, tad ta latru gadu par finamu
atmalsu noihre weeteja pagasta nama sahli, kura tad teef
notureti tä dseedašchanas mehginajumi, lä ari istrikojumi.
Jau no paſčha fahluma radas kuhdinataji, kuri mehginaja
pagasta waldei un weetneelu ſapulzei eestahſtit, lai ta resp.
weetneelu pulks beedribai nedodot telpu, peerwesdamit par
eemesleem „grībdu un engu deldeſchanu“; daschs pat pee-
bilda, ka greesti un ſeenas tilſchot „nolwehpinatas“ (?!),
tomehr radas wehl pagasta walde, lä ari weetneelos daschi
wihi, kuri finaja paſčhas leetas nosihmi un tadehk nellau-
ſijas uſ ſcheem kuhdinatajeem. Tä tas gahja, lihds pag.
gada rudenam, tad pažeblaſ atkal lahdas balsis, kuras
mineja „kwehpus“, runaja par „deldeſchanu“; un nu wihi
puſe bija uſvara un beedribai tika iſteiftas telpas, atlants
bija tikai tekoſchais gads. — Jawehlaſ, no ſirds
jawehlaſ, laut muhiſu wiđi nahtu atſiniba, laut latris
mehginatu wiſpirms pahrleeginatees no paſčhas leetas un
tad tikai iſteilt ſawas domas, ſawus ſpreedumus; war-
buht tad zitā weeta wehrigas azis eraudſitu „beſu kwehpus“
lahetu, kurai pastahwot mehs nespēhjam ſwabadi elpot,
nespēhjam weens otram brahligi rolu ſneegt. Berezim, ka
nahlotne buhs labafa.

No Malupes. Läfot „Mahj. W.“ Nr. 43. sin-
jumu no Jaun-Peebalgas, kür par bibliotekas eerihloschanas
kawelsteem top norahdits naudas truhkums, nahk prahā
jau muhsu atlahtibā pagastamā bibliotekas leeta, par kuru
jau wairak reises „M. W.“ sinots, bet tomehr, lä leekas,
leeta stahw un stahw us weetas! Bet tä lä mu schi leeta
tik interesanta tä preelsch pagasta, lä ari wi spahribas, tad
to gribu wehl reis atlahtibā pahrcunat. 1895. gadā Malupes
mujschas ihpaschneets barons Wolfs dahwinaja pagastam
preelsch bibliotekas eerihloschanas 100 rublu, pagasta weet-
neku pulks nolehma peelikt 50 rublu, iswehleja bibliote-
karus un eesneedsa peenahzigai eestahdei statutus apstipri-
naschanai, lä ari notila. Nu isriktjo pahra reises salumu
swehkus, kuru atlikumu nowehleja preelsch brihwas
bibliotekas, un lai gan isriktotajeem wehlaki isnahza
leelaki isdewumi, nekā eepreelsch bija aprehkinajuschi, tomehr
palika atlikums no abām reisem pahri par 30 rubleem.
Nu bibliotelari sahla aprunatees ar tigotoju M. Igu Lejas-
zeemā par grahmatu apgahdaschanu, kusch ari usnehmeees
grahmatas apgahdat ar wišu atlauju — un lä dīrdaams,
tad M. Igs weenu yaku grahmatu jau pеesuhbitis sča
gada sahlu mā, tomebr no bibliotekas atlahtschanas ne wehsts
un tä tad ari grahmatas ziteem pagasta laudim naw
pee-eetamas, lä weenigi bibliotekareem uu winu tuwaleem.
Scheit gan weetneku sapuljet wajadsetu singrali pah-
raudsit bibliotekas buhschanu; zil naudas isdots grahmatas
eegahdajot, un sahdoš arkiwos winas tagad glabajas.
Jaun-Peebalgseneem naw naudas, — mums nauda jau
diwi gadi galda us biblioteku... Sawadi! — a.

No Jelgavas. Peepesčā nahvē nomira še
20. novembri Kurzemes generalsuperintendents Iulij
Boetchers. Kā uzsītīgam un apšinīgam strahdneklam
sawā darba laukā nowehlam winam saldu dušu.

No Jelgawas apkaimes. Neveens zilwels sche
neatzeras pedisihwojis tik bahrgu laiku, kahds mums us-
nahza 8. novembra rihtā ap plst. 4. Plostijas breesmiga
auka, kas israhwa lotus ar wisām salnem un apgahsa-
schur, tur ehlas; sibeni schahwas bes miteschanas is padebe-
scheem un pehrlons rūhza weena ruhlschanā, neschehligam
leetum ihstot un krusai birstot. Sibens nospehris leelu
pullu ehlu, tāpat Jelgawas turumā, la ari tahtak Sveh-
tes, Halzgraſu, Wizawas un gitōs pagastos. No publilai
wairak paſſtštamām weetam waru ſche minet Plostu krogū
pee Baloschu lapeem Jelgawas turumā, kas ari zaur negaifū
aiffahjis boja. Schi weefniža nestahweja wiſ ihsti labā
flawā, bet wina tomehr behrineeleem bija nepeezeeschama, kād
teem alasch leetainā laikā bija jazetas pahri pār Svehetes
upi us Baloschu lapeem, jeremonija, kas nereti willas wairak
nēka stundu, ja ween masajam plostinam gadijas pahrizeli
us upes otro kraſtu kreetnu pullu lihku pawaditaju.
No Jelgawas puſes negaifīs aiffwillas tahtak pār Rundali
us Leischu robescham, ari Schenbergu un Brulnu peemelle-
damis. Tomehr leelas, la winsch tur masak poſta paſtrah-
dajis, nesa pee mums.

Adolfs Allunana lgs, lä dsjerdam, no Latv.
Pal. heedribas preelschneezibas Peterburgā usaizinats 28.
dezembris weesfotees galwas pilsehtā Muischneezibas sahlē
(въ Баарордномъ собраніи), kur min. heedriba nodo-
majuse farishot leelaku teatra israhdi. Bet eewehrojot, la
Allunana lgm tagad dauds darba ar sawas jaunās lugas
„L a b i z i l w e k i“ israhdes sagatawoschanu Selgawā,
Rīgā un zitur, un winsch wehletos ari Peterburgā parah-
ditees sawā jaunajā raschojumā, muhsu zeen, teatra tehws
Inhdīs peenahloshā weetā, lai wiia weesfoshanos Peterburgā

No Emburgas. Schoruden Leeluves zetschstahw ilga
wala, nela ziteem gadeem. Tas issfaidrojas zaur jau reisen
beeschi usfrihtisch un nofusufcho fneegu, zaur lo Leeluve ti
stipri preebreeduse, ka uhdens pee sawas ahtras tezeschanas u
lejas pusj newar til drihs fasalt. Un schahdas daba
mahmusinas laipnibas deht mums bija dibinatis eemes
papreeza schanai. Esam jau apfaduschi, ruden'i pehdejam
twailkonim ar dsikam nopohtam palassluhkotees un garo

aprehlinat garo laiku, kur pawasari atkal pēbrauks pirmais fūgis. Jo tad jaunā seedona filtee saules stari aisdzinuschi upes ledū juhrā, pee mums wehl nebuht ne-eefahlas lugo-
schana, kā zitur, bet gan teekam peemelleti no garlaizigās
malkas plostoschanas, uš ko šehe neweens neluhkojas laipnām
azim. Tā ka Leelupes uhdens pawasari tilai mas deenas
peepatura plostoschanai wajadīgo augstumu, tad malkas
nolaischana lejā welkas nepazeeschami ilgi un karē wisu
satiksmi. Bet neba jau tas weenigais launums! Malka-
las pa leelakai dākai jau faskaldita teek pludinata u
Jelgawu, fahk truhdet un puht zaur ilgu guleschanu uhdēni
un samaitā pehdejo tāhdā mehrā, kā ta apdīshwotaji eet
mīlsīgā skaitā bojā. Zaur to atkal aplahrtejeem semkopjeem,
lureem ir svejoschanas teesības, zelas fahygi saudejumi, kas it
sevischki tagadejīs gruhtīs laikīs ihsti stipri fajuhtams.
Kur palīzis muhsu senalais siļju bagatumis, kur muhsu
isslaweteet leelei wehschi, kur nehgi (sutini), ar lureem wehl
gadus desmit atpakaļ pahrpluhdinajām Jelgawas un Bauskas
tirgus?! Ar Leelupes nehgeom tagad wairs nekur nereds
tirgojamees, wehschu ari wairs naw un siļvis nokeram tilai
wehl retu retas. Tee nu, iuhk, ir malkas pludinaschanas
jaukee augki, nemas nerehlinot lihdsi saudejumus, kas ap-
lahrtejeem faimnekeem zelas no zaur peldoscho malku sa-

plositeem uhdeni ismesteem tihleem. Tajaautā, waj nedretu Zelgawai wajabsigo malku seemā nowest wesches us min. pilsehtu. Schahds malkas transports isdarams pa glubo ledū ihsti weegli, neismalkaschot nemas dauds wairak, kā lihdschinejā pludoschana un doschot zilwekeem tāhdā lailā pēlmu, kur daudseem jaeschsch rolas klehpī turrot. Buhtu ari teesham reisi peenahzis laiks padarit galu nebuhschanam, zausr kurām simteem kauschu zelas saudejumi, kāre satiksmi un kas wairs nemas nenoder muhsu deenam, kur laiks ir nauda.

No Keepajas. „Lib. Btg'a“ nostahsta, sa tur
schinis deenäb hijis lahdam kutscheerim joiszeeesch leelas
bailes — „spoku uguns“ dehf . . . Un ka lai ari ne!
Lai palkausamees tik: winsch brauz mahjä no Preekules,
us kureeni tas aishwedis sawus fungus. Maltz tik tumscha
la filfna, neweenas swaigsnites ne dsird, ne reds, sneegs
striht beesäb, flapijas piläb, gaiss millis, miglains, aufsits.
Kutscheeris usmana zetu un luhkojas pehtijoschi tumsä,
pahri par sawu firgu galwam. Te us reis — asinis taun
fastingst meesäb, wirs firga außim tas eerauga lehkajam
filu, masu spola uguntinu . . . Kutscheers stubina firgus,
gehrt teem ar pahtagu, gribedams zif ahtri ween tik war
aisiftit us tuwejo frogu — pee zilweleem, lai tee winu pa-
glaabtu no schi joda. Bet drihs eet wehl fliftali: — spolu
ugunis pahrelej jan no firga galwam ari us pahtagas lahtu,
us rateem un heidsot pat us — kutscheera rolam . . . Nokas
deg ka daschdeen fwezes, bet sahpju naw nelaahdu, ugun-
tinas lehla schurp un turp. Kutscheers negrib tihri ne
sawam azim tizet, tas blauj un zehrt firgeem, aisskreen
lihds frogam, lez no buka semé un fauz laudis, lai nahlot
skatitees wina brihnumäös. Tee isnahl ari, bet nelas wairs
naw ne redsams, ne dsirdams. Wiss grosa galwas un
uisubko nabaga kutscheeri it ehromoti, tihri it la domadami,
la winam gan laikam buhs no leelas glahsites azis fibeno-
juschas un tadehf tas redsejis wisur — spoku ugunis.
Kutscheeris grosa galwu un panes pazeetigi wifas sobgatu
peesihmes. Tas sin, lo winsch sin un ronas ari zitas
personas, kas redsejuschas schahdu pat spolu parahdibu.
Wcenai pat dedsis schirmja gals . . . Teem zeen. lasita-
teem, kureem schahda dabas parahdiba nebuhtu pasihstama,

gīsrahdam, ū tamlihdīga parahdība jau labi ūn pasīh-stama ūm nosautuma „Elma ugunis” un tas ußlatama ūkā eleltrizitātes ißpluhščana ū mastu galeem, basnizu tor-neem u. t. t., ūewischli pehrkona laikā. Schai gabijumā schis parahdības zehloni mellejami -gaisa eleltrizitāte*). Tadeht, tad ari zitās weetās tas tamlihdīgs atgadītos, tad nāv ūis tuhlini jadomā no — „spokeem”.

Wiltota sudraba nauda jau ilgaku laiku parah-dijusēs Leepajā. Veidsot peekerts laħds seħns, kas mehg-i-najis ismainit pahrdotawu wiltotu sudraba rubli. Tas nu ari iſſtabħiġijs, ka wina maħteż mahjū laħds iſ-deenejis sal-dats ar seħo amatu ween nodarbojotees. Polizija ari pah-steiguse wiheru paſča ċarbä; atradu se formas, Anglu alwu un galwanisku bateriju preelsiċi apsudrabosħanas.

tam tikai dsihwo, lehttizigeem lautineem grashus iswildami, un, tamdeht ari to eewehe, kad semlojjeem wairak pee rokas. — Ta muhs schinis deenäs aplaimoja lahdas kladonis „kumeditau“ rahditajs Schihdelis, muischias dstrnawu behnindöö sawu „mahlslu“ par naudu israhdidams. Lästajä domäs: waj tad pee mums wehl tik leela tumfiba, ta tähdas leetas atrod peelritejus? Par noschehloschanu jašaka, ta tähdas multibas pee mums netik ween „prastä“ publita, bet ari tä dehwetee „smalkee“ apsweiz ar preeku, jo lä dstrd, ari schoreis Schihdelis wijsis brangu „lomu“. — Laikrafsti pee mums teek loti mas lasiti, jo pehz muhsu domam ta jau semē nomesta nauda, kas par teem jaisdod. Trimpus — tas aprij muhsu pahrejos grashus. ?

No Leel-Eseres. Nakti no 2. us 3. novembri sch. g. tila padarita sleplawiba netahku no Greeses basnizas kroga, aif kapeem. 3. nov. rihtā zela brauzeji bija eerastisjuschi lihki gulam; drebbes tam bija isgehrblas, ishemot freklu un apalschiblas. Tuvali apstatot atrada, ka tas ir nosists ar almeni, karsch turpat atraddas un bija aptaschikis ar astinim. Nosistais tapa apsihmets par Bistrum-Greeses plostneelu (pahrzehlaju par Wentas upi). Smehtdeen, 2. novembri tas Greeses kroga bija paltzis lihds pulst. 5 pehz pusdeenas un dsehris kopā ar diweem Greeses mahzataja mulschas kalpeem, un ar abeem reisā isgahjis. Wojte padarita sleplawiba ar laupischanas noluhtu, waj tikai dsehrumā padarits dušmu šteens, naw wehl issinats. Ne- laikim naudas bijis lihdsi ne wairak ka 5 rubli. Drebbes warbuht isgehrblas ar to noluhtu, lai aisdomas greestu us zitu puši. Bihtiga pakalmekleshana, zerams, wisu isskaidros.

dalai išpostiūjuschi tur eetaisito dambi un uſ ta uſmetuschi laivu drupatas un daschadus svejneezibas riylus.

c) **No žitām Kreevijas pušem.**

Selta nauda eewesta Kreewisâ galigi. 14.
novembris isnahza Wisaugstalâs pawehles finantschu ministrim, kuraas teek pawehlets salt drijhsâ laikâ jaunu naudu — selta peezu rubli gabalus un paahgrofit uscalstus us papira naudas tai sinâ, ta walsisbankla apmaina neaprobeschotu watrumu papira naudas pret — selta naudu, rehkinot papira rubli lihdsigu $\frac{1}{15}$ dalaï no selta imperiala. Par sudrabu now nesas minets, ta tad tam paleek tilat „fihlas naudas“ nosfhme, lamehr pateefibâ eewesta sudraba rubla weetâ jauna naudas fhme, kura lihdsinas 36%, taveiskom selta naudâ now ja-äismirst. ta imperiala.

fator, istat "10 rublu", ber iwinu apm

15 papira rubleem, ta tad weens rublis lihdsinas $\frac{1}{15}$ dalai imperiala). Iadomä, ta drisumä bes 5 rublu gabaleem seltas ari selta 10 rublu gabalus, warbuht lihdschinejo pasimperialu weetü, kuri "welt" $7\frac{1}{2}$ rubla, apgruhtina aprehtkinaschanu un teek pat pahrmainti ar sudraba 20 kip. gabaleem. Ta tad nu reisi leela reforma notifuse, bes nekahdeem tautsaimneesisleem satribzinaojumeem un kribjan. Agrak domaja, ta selta naudu neisdooses Kreewijä eewist, ta wina pluhdis tuhlin pahri robesham, bet dñshme israhviya zitu ainu: seltas netik ween nepluhda pahri par robesau, bet pluhda atpalak walstis rentejäss, tadehk la publika nebja un winu apraduse (muhsu "denkelsbult" eerihkoti gandris veenigi preelsch parapira naudas). Tagad, kur papira naudu wairs neisdod, buhs gribot negribot japron ar netala naudu. Un winas krahjums ir foti leels: šhi nehniescha sahnumä bija islaists papira naudas par 1068 $\frac{1}{2}$, miljoneem rublu, bet selta naudä atradas walstisbankas jaes 1157 $\frac{1}{2}$, miljoni leels krahjums; no teem bija 1010 $\frac{1}{2}$ miljoni rublu weža kaluma selta naudas, ta ari ahrsemju selta un neissaltos steendos. Jaund kaluma naudas bija 133 $\frac{1}{2}$ milj. un pee ahrsemju bankereem atradas 13 $\frac{1}{2}$ miljoni. Ta tad katris islaists papira rublis nodroschinats selta wehl ar 10 kap. il us rubla pahral. Par to fewischli apreezajas, ja eegaumé, ta daschäss zitäs walstis islaists papira naudas kopsuma nodroschinata tikai ar 30 lihds 30 prozenteeem selta, t. i., ja islaisti, teikim, par 100 milj. franku, gulschu, marlu waj dolaru papira naudas, tad oroschibas dehk nogulditi walstisbanka tikai 30 lihds 60 milj. selta naudas. Muhsu selta naudas leetoschana kopa ar papira naudu leelas tadehk buht nodroschinata us neschauvigi droscheem pamateem. — Beidsot wehl atlahrtojam jau agrak posneegto wehsti, ta waldiba gribot sahkt salt ari selta triju rublu gabalus. Tee nu gan buhs shzini, bet warbuht patiklamaki nehsat nela tagadejee zetee, smagee sudraba rublu gabali. — Energissa finantschu ministra vahrds buhs weenmehr saistits ar scho Kreewijas leels naudas reformu, no kuras, ta laikrakki norahda, zeljees walstij un tautai dauds labumu, — wispirms jau tadehk, ta naudas wehrtiba negrosisees lursam mainotees.

Peterburgā kreisijas dahrskopības beedrība 1899. gadā sākļtos wišvahreju pasaules dahrskopības iestādi, kuru Waldiba pabalsta ar 15,000 rbi.

„Likumu un valdības paņehļu frāzjumā” iissludināts, ka seivečes peelaīšanas pēc deenasta režīmu un rakstu nodakās jūheleetu ministrijas pārvaldē.

